

щодо адаптації політик України та ЄС із підтримки «циркулярної» економіки. Осторонь не можуть лишатися і представники громадськості, що працюють у сферах енергетики, змін клімату та захисту довкілля. Вони мають сприяти більшій поінформованості споживачів щодо концепції «циркулярної» економіки, екологічного «сліду» товарів та послуг, а також сталого споживання і досвіду ЄС.

Список використаних джерел

1. Досвід країн Європи в переході до циркулярної економіки. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ecolog-ua.com/news/dosvid-krayin-yevropy-v-perehodi-do-cyrkulyarnoyi-ekonomiky>. 19.10.2022.
2. Нова політика ЄС з «циркулярної» економіки: досвід для України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dixigroup.org/wp-content/uploads/2020/09/dixi_pb_circular-economy_ukr_full_3.pdf. 19.10.2022.

Євген РОМАНЕНКО,
здобувач вищої освіти ОС «магістр»
спеціальності «Публічне управління та
адміністрування»
Науковий керівник: **Чорнобай Л.М.,**
канд. екон. наук, доцент,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
Україна

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Україна як Держава-учасниця Конвенції ООН проти корупції зобов'язана на виконання її вимог розробляти й здійснювати (проводити) ефективну скоординовану політику протидії корупції, яка сприяє участі суспільства і яка відображає принципи правопорядку, належного управління державними справами й державним майном, чесності й непідкупності, прозорості й відповідальності [1].

Теоретичним і практичним питанням, пов'язаним із політикою держави у сфері запобігання й протидії корупції та вдосконаленням вітчизняного антикорупційного законодавства, зокрема адміністративного, присвячено праці вчених у галузі адміністративного права, серед яких варто відмітити таких як Д. Гудков, В. Іванюк, О. Клок, О. Панфілов, О. Світличний, Д. Сіренко, І. Сопілко та ін. [2].

У свою чергу, у цьому контексті визначальним є розуміння поняття державної антикорупційної політики. Наприклад, ще у 2012 році дослідник Д. Забрда під державною антикорупційною політикою розуміє передбачений законами й підзаконними нормативно-правовими актами комплекс правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, що формуються й реалізуються органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськістю з метою виявлення, припинення фактів корупції, усунення детермінант, що її опосередковують, відновлення порушених прав і законних інтересів фізичних, юридичних осіб і держави [3, с. 103].

При цьому, з середини 2000-х років серед вчених, поширеним є бачення, що цілями антикорупційної політики в Україні має стати зниження рівня корупції та забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян, суспільства й держави від загроз, пов'язаних із корупцією, за допомогою виконання таких завдань: запобігання корупційним правопорушенням; створення правового механізму, що перешкоджає підкупу осіб, які мають публічний статус; забезпечення відповідальності за корупційні правопорушення в усіх випадках, прямо передбачених нормативними правовими актами; відшкодування шкоди, заподіяної корупційними правопорушеннями; моніторинг корупційних факторів та ефективності заходів антикорупційної політики; формування антикорупційної суспільної свідомості; сприяння реалізації прав громадян та організацій на доступ до інформації про факти корупції й корупціогенні фактори, а також на їх вільне висвітлення в засобах масової інформації; створення стимулів до заміщення

державних посад, посад державної й муніципальної служб невідкупними особами [4, с. 242].

Варто відзначити, що після Революції Гідності законодавець у співпраці з представниками громадянського суспільства та міжнародними експертами зробив значний поступ у формуванні дієвої інфраструктури антикорупційних органів України.

Зокрема, було створено і Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – НАЗК). Відповідно до положень статті 4 Закону України «Про запобігання корупції», саме НАЗК є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику. Окреслюючи спеціальний статус НАЗК варто відзначити, що Національне агентство, у межах, визначених цим та іншими законами, є відповідальним перед Верховною Радою України і підконтрольним їй та підзвітний Кабінету Міністрів України. Національне агентство утворюється Кабінетом Міністрів України відповідно до Конституції України, цього та інших законів України. Питання діяльності Національного агентства у Кабінеті Міністрів України представляє Голова Національного агентства [5].

Також, варто окреслити які ж саме основні функції має НАЗК. Законодавцем визначено, що до повноважень НАЗК, серед іншого, належать:

- 1) проведення аналізу стану запобігання та протидії корупції в Україні, діяльності державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії корупції;
- 2) розроблення проектів Антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії;
- 3) формування та реалізація антикорупційної політики, розроблення проектів нормативно-правових актів з цих питань;
- 4) здійснення у порядку та в межах, визначених законом, державного контролю за дотриманням встановлених законом обмежень щодо фінансування політичних партій, законним та цільовим використанням політичними партіями

коштів, виділених з державного бюджету на фінансування їхньої статутної діяльності, своєчасністю подання звітів партій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру, звітів про надходження і використання коштів виборчих фондів на загальнодержавних та місцевих виборах, звітів про надходження та використання коштів фонду агітації щодо ініціативи проведення всеукраїнського референдуму, звітів про надходження та використання коштів фонду всеукраїнського референдуму, звітів про надходження та використання коштів фонду ініціативної групи, повнотою таких звітів, звіту зовнішнього незалежного фінансового аудиту діяльності партій, відповідністю їх оформлення встановленим вимогам, достовірністю включених до них відомостей;

5) забезпечення ведення Єдиного порталу повідомлень викривачів, Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили

б) координація виконання міжнародних зобов'язань у сфері формування та реалізації антикорупційної політики, співпраця з державними органами, неурядовими організаціями іноземних держав та міжнародними організаціями в межах своєї компетенції [5].

Вбачається за доцільне окремо зупинитись на розробленні проєктів Антикорупційної стратегії. На практиці, це питання стало проблемним оскільки затверджувати таку Стратегію має Верховна Рада України. При цьому варто зазначити, що Антикорупційна стратегія України на 2021-2025 роки була затверджена Законом України від 20.06.2022 № 2322-IX «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки» [6].

Цим же Законом було визначено мету, порядок розробки та реалізації Антикорупційних стратегій нашої країни. Так засади державної антикорупційної політики на відповідний період визначаються Верховною Радою України в Антикорупційній стратегії, яка затверджується законом. Верховна Рада України щороку не пізніше 1 червня проводить парламентські

слухання з питань реалізації Антикорупційної стратегії. НАЗК розробляє проект Антикорупційної стратегії відповідно до вимог цього Закону не пізніше 1 серпня року, у якому завершується дія попередньої Антикорупційної стратегії. Антикорупційна стратегія розробляється НАЗК на основі аналізу ситуації щодо корупції та результатів виконання попередньої Антикорупційної стратегії. Антикорупційна стратегія реалізується шляхом виконання державної антикорупційної програми з виконання Антикорупційної стратегії, яка розробляється НАЗК з урахуванням особливостей, встановлених відповідною стратегією і цим Законом, та затверджується Кабінетом Міністрів України у шестимісячний строк з дня набрання чинності законом, яким затверджено Антикорупційну стратегію. За результатами моніторингу та оцінки ефективності реалізації Антикорупційної стратегії НАЗК має право ініціювати питання щодо внесення до неї змін. Внесення змін до Антикорупційної стратегії відбувається із залученням НАЗК [6].

Також, важливо відзначити, які основні принципи покладені в основу розробку Антикорупційної стратегії. Такими є наступні:

1) оптимізація функцій держави та місцевого самоврядування. Зокрема передбачено позбавлення органів влади надмірних повноважень та усунення дублювання їх функцій.

2) зниження «людського фактору» та збільшення прозорості і ефективності у стосунках держави з громадянами та організаціями. Цього вдасться досягти завдяки запровадженню правил загальної адміністративної процедури та цифровізації більшості процесів та послуг;

3) створення зручних та законних альтернатив корупційним практикам;

4) забезпечення дієвого державного контролю за дотриманням публічними службовцями правил етичної поведінки та вимог антикорупційного законодавства;

5) забезпечення невідворотності відповідальності за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення [7].

Отже, варто констатувати, що не зважаючи на повномасштабну російську агресію проти України, вкрай складну соціально-економічну ситуацію, наша держава продовжує поступово виконувати задекларовані антикорупційні зобов'язання та налагоджувати відповідну вертикально-інтегровану роботи органів державної влади. Водночас, при цьому важливим залишається збереження вже побудованої антикорупційної інфраструктури та виконання відповідних зобов'язань в рамках інтеграції України до Європейського Союзу.

Список використаних джерел

1. Антикорупційна політика, офіційна інформація, опублікована на веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції. Інтернет-посилання: <https://nazk.gov.ua/uk/antykoriupcija-polityka/>.
2. Башкатова В., «Державна політика у сфері запобігання і протидії корупції в Україні» Юридичний вісник № 1 (2020) – О.: 2020. Інтернет-посилання: <http://yuv.onua.edu.ua/index.php/yuv/article/view/1558/1876>.
3. Заброда Д. Г. Поняття державної антикорупційної політики. *Право і без-пека*. 2012. № 2 (44). С. 98–104.
4. Запобігання та протидія корупції : навчальний посібник / авт. кол. : А.М. Михненко (кер. авт. кол.), Р.П. Мар-чук, А.М. Мудров та ін.; за ред. проф. А.М. Михненка. Київ : НАДУ, 2010. 360 с.
5. Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII «Про запобігання корупції», Верховна Рада України. Законодавство України. Інтернет-посилання: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18?find=1&text=%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0#Text>.
6. Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки», Верховна Рада України. Законодавство України. Інтернет-посилання: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>.
7. Антикорупційна стратегія, офіційна інформація, опублікована на веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції. Інтернет-посилання: <https://nazk.gov.ua/uk/antykoriupcija-strategiya/>.